

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ВІДНОВЛЕННЯ, ОХОРОНА Й ЗБЕРЕЖЕННЯ
РОСЛИННОГО СВІТУ ЛІСІВ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ТЕХНОГЕННОГО НАВАНТАЖЕННЯ
ТА ЗМІН КЛІМАТУ»**

(15-16 жовтня 2019 року)

Київ - 2019

УДК 630

СУКЦЕСІЙНІ ПРОЦЕСИ НА САМОЗАЛІСНЕНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЛЯХ ПОЛІССЯ

*В.І. Блищик, кандидат сільськогосподарських наук
Національний університет біоресурсів і природокористування України
(м. Київ)*

Після дезорганізації агропромислового виробництва та розпаду колективних господарств в Україні припинився обробіток значної площі земельних ділянок сільськогосподарського призначення. Внаслідок цього розпочалося їх природне заростання лучною і лісовою рослинністю. Такі процеси послідовної зміни фітоценозу після тривалого експлуатаційного періоду можна вважати сукцесією. Зважаючи на наявність первинного рослинного покриву, ґрунту і накопичених в ньому органічних речовин за походженням її відносять до вторинної.

Дослідження особливостей росту самосійних насаджень і сукцесійних процесів, які в них відбуваються проводили на території північної частини Рівненської області. На основі закладених пробних площ в соснових насадженнях віком 6–18 років, можна виокремити такі загальні закономірності сукцесійних процесів:

- на густоту насаджень більшою мірою впливає вологість ґрунту, ніж відстань до зовнішнього узлісся;
- не спостерігалось залежності віку дерев сосни звичайної від близькості до зовнішнього узлісся;
- лучні угруповання переважають у соснових насадженнях до 10-річного віку незалежно від їхньої повноти, тобто з віком відзначається поступове зменшення видового різноманіття;
- у перші 6–7 років життя у дерев сосни звичайної спостерігався малий приріст за висотою, опісля він міг сягати більше 1 м за рік;
- у високоповнотних насадженнях після 10-річного віку формується типове лісове середовище, лучна рослинність відсутня, часто трапляються мохи і лишайники;
- лише на одній пробній площі у віці 8 років було ідентифіковано нерівномірний, рідкий підлісок;
- досліджувані соснові насадження чисті за складом, поодинокі зустрічаються дерева берези повислої;
- стан насаджень добрий, тому доглядові рубання варто призначати з 20-річного віку, щоб не порушити хід сукцесії та не підірвати самовідновлювану здатність екосистеми.